ئیسلامی سیاسیی وەک دوژمنی دیموکراسی.. ستیڤان شەمزینی

نووسەری ناوداری عەرەب "د.عەلی حەرب" هەردوو زاراوەی موسڵمان و ئیسلامیی لە یەکتر جیا دەکاتەوە و پێیوایە، "ئیسلامیی موسڵمانێکی فێندەمینتالیستە کە ژیان لەسەر بنچینەی ئاینێک رێکدەخات". حەرب لەو بڕوایەدایە "ئیسلامییەکان: نیشتمان، کۆمار، دیموکراسیی، یاساکان، بەرژەوەندیی گشتیی، ژیانی هاوبەش رەتدەکەنەوە. تەنانەت هەندێکیان دەوڵەت وەک چەمک رەتدەکەنەوە و لە بری ئەوە زاراوەی خیلافەت بەکار دەهێنن". عەلی حەرب، نموونەی سەرکردەیەکی ئیخوانی میسریی بە بیر دەهێنیتەوە کە لە بەرامبەر پرسیاری ئەوەی لە خیلافەتدا هەیە نامیسرییەک حوکمی میسر بکات؟ وتی: میسرم بە لاوە گرنگ نییە، چوونکە خیلافەت لە هەموو شتێک لە پێشترە.

ئەزموونی ئیسلامی سیاسیی بە درێژایی مێژوو، ئەو راستییەی نیشانداوین، ئەم رەوتە بە هەموو پەل و باڵەکانییەوە، بە توندڕەو و میانڕەوییەوە، هێزێکی ئەنتی دیموکراسییە و هەوڵی بێوچان دەدات، لە پێناوی گەڕانەوەی رەوڕەوەی مێژوو بۆ چەندین سەدە بەر لە نهۆ، بۆ کارێکی ل□م ج□شنە نەک دەبێت دیموکراسی رەتبکاتەوە، بەڵکو دەبێت بە هەموو شێوەیەک دوژمنایەتیشی بکات. لە رووی فکریشەوە ئیسلامی سیاسیی وەک هێزێکی کۆسمۆپۆلۆتیست، بڕوای بە خیلافەتی ئیسلامیی هەیە، کە ئەم جۆرە دەوڵەتە تیۆکراتییە بە پێی پێناسەکانی سەردەم، جگە لە دەوڵەتێکی سەرکوتکار و تۆتالیتاریی شتێکی زیاتر نییە.

ئیسلامییەکان، ئەگەرچی سوود لە فەزای کراوەی کۆمەڵگەکان، یان دیموکراسیی وەردەگرن، بۆ بەهێزکردن و پتەوکردنی پێگەی سیاسیی و جەماوەریان، بەڵام لە کۆتاییدا ئامانجیان لەناوبردنی هەموو فەزایەکی دیموکراسییە، بە تایبەت وەختێک دەگەنە دەسەڵات "وەک ئەوەی لە نموونەی میسری ئیخوانیدا بەرجەستە ببوو"، پاشەکشە بە هەموو ئەو دیاردە و بنەمایانە دەکەن، کە س□ر□ئ□نجام وەک ئەسپێک کۆمەڵگە بەرەو دیموکراسی رادەکێشن. بۆیە هێزە ئیسلامییەکان وەک دوژمنێکی باوەکوژی دیموکراسیی دەبینرێن و ئەزموونی ئەوان لە هەموو شوێنێک، ئەزموونی شەڕکردنە لەگەڵ فینۆمینەکانی دیموکراسیی.

ئیسلامی سیاسیی هێزێکە، بەرگەی فرە حزبیی، پلۆرالیزم، ئازادیی را دەربڕین و بۆچوونی جیاواز، خۆ تەرحکردنی ئەویتر، ناگرێت. ئیسلامی سیاسیی بڕوای بە دەستاودەستی دەسەڵات، ئازادییە سەرەتاییەکان و

مافە مەدەنییەکانی هاووڵاتیان نییە، تەنانەت بڕوای بە ئیتنیک و گروپە کۆمەڵایەتییە جۆراوجۆرەکان نییە، بەڵکو دەیەوێ هەموویان لە چوارچێوەی تەفکرینی خۆیدا لە قاڵبدا، بە پێچەوانەشەوە دەبنە قوربانی ستەمکارییەکی ڕووپۆشکراو بە ئایین. ستەمکارییەک کە ئەوروپا لە سەدەکانی ناوەڕاست گیرۆدەی ببوو، ئەوەش قوربانییەکی ئەوەندە بێشوماری لێکەوتەوە، هەرگیز مێژوو نەتوانێت لە یادی بکات.
“عەبدولڕەحمان راشد” گۆشەنووسی ڕۆژنامەی “شەرقولئەوسەت” وردتر دیدی ئیسلامی سیاسیی لە هەمبەر دیموکراسی روون دەکاتەوە و دەنووسێت: لە هەندێک ئەزموونندا ئیسلامییەکان دیموکراسییان قۆستەوە بۆ ئەوەی ڕۆژەڤەکانی خۆیان بسەپێنن، هەروەک ئەوەی لە کوەیت روویدا، کاتێک ئیخوانییەکان و سەلەفییەکان و شیعەکان کتەبیان قەدەغە کرد، ئاهەنگ و چالاکی هزرییان یاساغ کرد، ئەمەش بە خۆی تەقاندنەکی فکرییە. من دژی بەشداریکردنی حزبە ئیسلامییەکان نیم لە کاری سیاسیدا، ئەگەر ئامادەبن ڕێزی دیموکراسی بگرن، بەڵام هەروەک روونم کردەوە، ئەمە بە تەنیا جارەکیش ڕووینەداوە. پێویستە لەسەرمان دەرک بەوە بکەین سروشتی حزبە ئایدۆلۆجییەکان و گروپەکانی ئیسلامی سیاسیی لە هەردوو لایەنی تاکتیکی و فیکردا بە جۆرێکە، حزبەکانی دیکە ڕەتدەکەنەوە، هەرچەندەش باسی لێبوردەیی و هەرسکردنی دیموکراسی بکەن.
بە کورتی و کوردیی، ئەزموونی ئیسلامی سیاسیی لە ئەفغانستانی تاڵیبانەوە تا میسری سەردەمی فەرمانڕەوایی ئیخوان، ئەزموونێکە تەرجومەی ئەوە دەکات، ئیسلامی سیاسیی هێزێکە دژ بە هەموو سترەکتەرە دیموکراسییەکانە.

ستوکهولم – سولنا